

Hallintovaliokunta 14.7.2020

Lausuntopyyntö

U 25/2020 vp ja UJ 18/2020 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) N:o 1303/2013 ja 223/2014 muuttamisesta sekä ohjelmakaudelle 2021-2027 annettujen ehdotusten muuttamisesta (elpymistoimet koheesiopolitiikassa)

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston kirjelmästä/jatkokirjelmästä eduskunnalle EU:n komission koheesiopolitiikan elpymistoimia koskevista ehdotuksista. Lausunnon antaja huomauttaa, ettei E 64/2020 vp ole ollut käytettävissä lausuntoa laadittaessa.

Nykykautta 2014-2020 koskevat ehdotukset

Komissio on jo aiemmin esittänyt joustoja nykyisen EU-ohjelmakauden rahoitukselle, jotta COVID-19 -pandemian aiheuttamiin negatiivisiin vaikutuksiin pystyttäisiin vastaamaan ripeästi ja joustavasti. Ohjelmakauden ollessa loppuillaan on kohdentamattoman ohjelmarahoituksen määrä ollut useissa jäsenvaltioissa jo varsin rajallinen. Tällainen tilanne on mm. Suomessa, jossa Kestävää kasvua ja työtä 2014-2020 - Suomen rakennerahasto-ohjelman 2,57 miljardin euron julkisen rahoituksen kehyksestä oli toukokuun alussa varattu jo yli 93%.

Komissio on ehdottanut REACT-EU -aloitteessaan nykyiselle, tämän vuoden lopussa päättyvälle ohjelmakaudelle lisärahoitusta kaikkiaan 5 miljardia euroa nykyistä rahoituskehystä muuttamalla. Lisäksi uuden elpymisvälineen kautta myönnettäisiin siirtymäkauden 2021-2022 ajan rahoitusta kaikkiaan 50 miljardia euroa. Lisärahoitus osoitettaisiin rakennerahasto-ohjelmaan, jäsenvaltio saa päättää sen alueellisesta kohdentumisesta ja ratkaisut tulee tehdä kumppanuusperiaatteen mukaisesti yhdessä mm. paikallis- ja alueviranomaisten kanssa.

Suomen saanto REACT-EU -aloitteen kautta olisi ehdotuksen mukaan noin 150 miljoonaa euroa, mitä voi pitää varsin vaatimattomana suhteessa kriisin todellisiin taloudellisiin vaikutuksiin. Rahoituksen jakokriteereihin vaikuttaminen on kannatettavaa. Komission esittämien lisämäärärahojen käyttö on rajoitettu koskemaan vain COVID-19 -pandemian aiheuttaman kriisin vahinkojen korjaamista tai pohjan luomista talouden vihreälle, digitaaliselle ja palautumiskykyä tukevalle elpymiselle. Sinänsä REACT-EU -välineen suunniteltu kohdennus on kannatettava mutta kriittistä on, että mahdollinen lisärahoitus saadaan nopeasti ohjelmatyön kautta liikkeelle. Tässä tilanteessa on myös tärkeää, ettei ohjelmakausien välille jäisi viivettä kehittämis- ja rahoitustoiminnassa.

Mikäli uusi määräaikainen REACT-EU -rahoitusväline hyväksytään otettavaksi käyttöön, tulee tarkastella komission esittämän lisärahoituksen osalta kansallisen vastinrahoituksen osuuksissa kunta- ja muun julkisen rahoituksen vaatimusten pienentämistä. Perusteena tähän on mm. kuntien tämänhetkinen huono taloustilanne, jolloin nopeasti liikkeelle saatavien toimien jarruna voi olla se, ettei hankkeisiin mahdollisesti vaadittavaa kunta- ja muuta julkista vastinrahoitusta ole saatavilla. Koska on kyse määräaikaisesta välineestä, on toimet saatava käyntiin ripeästi ja myös kunnat on saatava mukaan toteutukseen.

Koheesiopolitiikka - uusi ohjelmakausi 2021-2027

Komission esitykset uutta, ensi vuonna käynnistyvää ohjelmakautta koskien mahdollistavat lisäjoustopot rahastojen välisiin määrärahasiirtoihin ja tuleviin kriisitilanteisiin. Tuettavien toimien sisältöjä on laajennettu huomioimaan paremmin mm. matkailua ja pk-yrityksiä. Kansalliset ratkaisut erilaisten joustojen hyödyntämiseksi kriisitilanteessa tulee tehdä yhteistyössä alue- ja rakennepoliittikan ohjelman toteutuksesta vastuussa olevien aluekehitysviranomaisten kanssa. Koheesiopolitiikan pitkän tähtäimen toimien ja alueellisten kehittämisstrategioiden tulee kuitenkin säilyä ohjelmatyön keskiössä.

Tämän hetkisten tietojen pohjalta Kuntaliitto pitää UJ18/2020 vp -kirjelmässä esitettyjä valtioneuvoston koheesiopolitiikkaa koskevia linjauksia pääosin perusteltuina. Kuntaliitto korostaa, että **määräaikaisia COVID-19-kriisistä toipumiseen tarkoitettuja toimia tarvitaan, ne pitää saada nopeasti liikkeelle ja ne tulee kohdentaa sinne, missä kriisin vaikutukset ovat olleet suurimmat**. Käynnistyvällä uudella ohjelmakaudella tulee keskittyä niihin koheesiopolitiikan toimiin, joilla tehdään alueilla pitkän tähtäimen kehittämis-työtä kilpailukyvn, osaamisen, työllisyyden ja osallisuuden vahvistamiseksi.

SUOMEN KUNTALIITTO

Annukka Mäkinen
kehittämispäällikkö, aluekehitys

